

Teknologia berriak gizakiaren lagun ala etsai?

Sekuentzia honetan, egun gure bizitzan sekulako pisua duen gaia landuko dugu: teknologia **berriak**.

Helburuak:

- Gaiaren aurrean norberak duen iritzia eta esperientziaz hitz egitea.
- Entzundako testu bat ulertzea.
- Irakurritakoaren gainean, ideia nagusiei erreparatzea.
- Erreportajeiko zenbait hitz eta egiturari erreparatzea.

Helburu horiek lortzeko **ariketa hauek** egingo dituzu:

- Zenbait baieztapen abiapuntu hartuta nor bere iritzia eman eta bikotekidearekin komentatu.
- Entzundakoaren gaineko ulermen-ariketa.
- Erreportajearen zenbait oinarritzko ideari erreparatzeko ariketa.
- Erreportajearen zati bat, falta dituen hitz eta egiturekin osatu.

Zein da zure esperientzia?

Zu biziko al zinateke teknologia berririk gabe? Zein dira horiek dituzten abantaila eta arriskuak? Elkarrizketa entzun aurretik, gaian sartzeko zenbait baieztapenen gaineko iritzia azalduko duzu.

Zein da teknologia berriekin zuk duzun esperientzia? Jarraian 5 baieztapen dituzu. Adierazi labur-labur ea horiekin ados zauden edo ez, eta eman horren arrazoiak. Ondoren, hartu 10 bat minutu zure albokoarekin komentatzeko. Gero entzungo duzun elkarrizketan partaideek gaiari buruz duten iritzia ezagutuko duzu.

	Zure adostasun maila
Teknologia berriek (Internetek, telefono mugikorrak...) nire bizitza asko erraztu dute. Horiei esker bizitza erosoago eta aberatsagoa daukat.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Sare sozialak dezente erabiltzen ditut. Pertsonen arteko komunikazioa eta harremanak lantzeko oso tresna garrantzitsuak dira nire bizitzan.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Telefono mugikorrek, Internetek..., horiek guztiek pertsonaren bizitza eta lana asko erraztu dezakete, baina horien erabilera zaindu behar dugu, pertsonen arteko komunikazioari kalte ere egin diezaioketelako.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Zure ingurukoekin "komunikatzeko" denbora guztian online eta konektatua ibili behar hori ez da sana. Bai, egia da, abantaila batzuk baditu konektatua egoteak, baina, martxa honetan, ahaztu egingo zaigu aurrez aurreko harremanak egitea.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Gazteek whatsapp-arekin erabat komunikatuta daudela eta talde ezberdinetako kide direla sentitzen dute. Horrek lagundu egiten dio beraien arteko komunikazioari.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Biziko al ginateke teknologia berririk gabe?

Irratsaio honetan Manu Etxesortuk hausnarketarako galdera hori planteatuko digu. Kanadako familia batek abian jarritako “esperimentu sozial” batetik abiatuta elkarrizketatuek beren iritzia emango dute gaiari buruz.

Orain zure ulermena proban jarriko duzu. Elkarrizketa arretaz entzun ondoren bost galdera hauei erantzun behar diezu ematen zaizkizun aukeretatik egokiena hautatuz.

1. Kanadako familia honek aldi batez teknologia berririk gabe bizitzea erabaki du. Zergatik hartu du erabaki hori?

☐ Konturatu direlako seme-alabek Internet eta bideo-jokoekiko erabateko dependentzia dutela.

☐ Teknologia berrien erruz auzokoekin gero eta harreman gutxiago dutelako.

☐ Seme-alabak bideo-joko batzuetara erabat kateaturik daudelako.

2. Familia honek beraien etxean egingo duten “esperimentu soziologikoa” zenbat denborarako izango da?

☐ "Esperimentua" datorren urteko apiriletik aurrera egingo dute.

☐ "Esperimentua" datorren urteko apirila bitartean egingo dute.

☐ Ez du zehazten zenbat denborarako izango den "esperimentua".

3. Enekoren ustez teknologia berriek oso zoriontasun gutxi eskaintzen digute. Eta honen arrazoia hauxe da:

☐ Gehienok ez dakigulako teknologia berri horiek erabiltzen.

☐ Oraindik ez dugula ikasi teknologia berri horiek kontuz erabiltzen.

☐ Oraindik ez dakigulako teknologia berri horiek noiz eta norekin erabili behar diren.

4. Whatsapp-ari buruz zer dio Iratik?

☐ Bizitza errazten badigu ere denbora guztian konektatuta ibili behar hori zama bihurtzen dela.

☐ Beti mezuak bidaltzen ibili beharrak bera eta lagunak estresatzen dituela.

☐ Bere lagunentzat denbora guztian eskuragarri egoteko aukera ona ematen diola.

5. Kanadako familia horretako haurrak egunean 10 ordu igarotzen omen ditu pantaila baten aurrean. Horretaz zein komentario egiten du Enekok?

☐ Ez dela positiboa; horrek haurraren gaitasun komunikatiboari edo inteligentzia sozialari kalte egiten diolako.

☐ Ez dela positiboa ume bat pantaila baten aurrean egon ez dadin horrenbeste kontrolatzea.

☐ Ulertzen duela familia horrek egindakoa eta berak ere gauza bera egingo lukeela.

Adingabeak eta teknologia berriak I

Guraso eta hezitzaile askoren kezka da Internetek eta, oro har, teknologia berriek zer nolako eragina sortzen ote duten gure haur eta gaztetxoengan. Onura handiak ditu teknologia berriak denon eskueran izateak. Baina, zein arrisku sortzen ditu horrek adingabekoengan? Eusko Jaurlaritzak gai hori jorratu zuen duela 3 bat urte eginiko ikerketa batean eta erreportaje honetan hori da aztertuko dena.

berria

Teknologia berriak: abantaila ala arriskua?

Jaurlaritzak egin zuen azterketa baten arabera, 10 eta 12 urte artekoen %18,4k zioten Interneten ezagutu zuten norbaitekin geratu zirela. Ikerketa horren arabera, ikasleen gehiengoak erabiltzen du egun Internet, eta gurasoen gehiengoak eskatzen du informazioa, arriskuak identifikatzeko.

Teknologia berriak eta gazteak azken urteetan maiz ikertzen ari den binomioa da, eta gai horrekin lotutako albisteak askotan kaleratzen dituzte komunikabideek. Gehienetan, albiste ilunak. Bada eztabaida bat pil-pilean: teknologia berriak gaztetxoentzat abantaila edo arriskua ote diren. Kezka eragiten dute hainbat datuk; esaterako, Jaurlaritzak kaleratu zuen azterketa batek utzitakoak: 10 eta 12 urteko gaztetxoek %18,4k baieztatu dute Interneten ezagutu duen norbaitekin geratu direla, eta horietatik laurdena pasatxok ez dio esan ezer inori; ez gurasoei ez lagunei. Gainera, hiru gaztetxotatik batek normaltzat jotzen du Interneten ezagutu duen jendeari bere datuak ematea; izan ere, elkar ezagutzeko edota bere laguna izan nahi duela erakusteko modu bat dela deritzo. Hain zuzen, gaztetxoek teknologia berriak nola eta zertarako erabiltzen dituzten jakiteko, Jaurlaritzako Osasun eta Kontsumo Sailak azterlan bat egin zuen: Adingabeak eta Teknologia Berriak. Erabilera ohitura eta arriskuen hautematea. Horren arabera, ikasleen gehiengoak erabiltzen du Internet, eta ia %90 etxetik konektatzen dira. Internetek arriskuren bat ekar dezakeela uste dute lautik hiruk, baina ,era berean, %61ek modu seguruan nabigatzen dutela diote.

Jokin Lacalle Ordiziako (Gipuzkoa) Jakintza ikastolako IKT-ko koordinatzailea da (Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologiak), eta halako azterketak tentuz hartzeko aholkatu du. Ez du gustuko ikerketa horien «norabidea», errealitatearen alderdi bakar baten ingurukoak izaten direlako. «Alarma soziala eragitea izaten da helburu nagusia». Irakasleak argi du: Interneten erabilera arduratsuak alderdi ilunak baino askoz ere onura gehiago ditu. Gakoa zentzua erabiltzea dela dio: «Benetako arriskua belaunaldi berriak Internetetik kanpo hezte da».

Arriskuei buruz hitz egitean, Lacallek ezberdindu egiten ditu komunikazioarekin eta

sozializazioarekin lotutakoak, norberaren identitate digitalarekin lotutakoak, eta informazioaren tratamenduari lotutakoak. Lehenengoari dagokionez, Lacallek argi du gazteek nahiko garbi dutela nortzuekin izaten duten harremana sarean, eta Tuenti eta horrelako sareak erabiltzen dituzten gehienek gertuko lagun eta ezagunekin komunikatzeko erabiltzen dutela. Baina gaztetxoek badakite non dagoen pribatutasunaren eta publikotasunaren arteko muga? Horrek sortzen dio kezka Jokin Lacalleri.

Azkenik, informazioaren tratamenduari lotutako arazoak aipatu ditu: batetik, informazio iturrien fidagarritasuna eta baliagarritasuna, eta, bestetik, adinaren arabera, desagokiak izan daitezkeen edukien kontsumoa. Hala, Interneten sartzea kalera ateratzearekin parekatu du, eta, bide berriak ezagutzeko orduan, giltzarritzat jo du gurasoengandik jasotako heziketa, bai sarean bai bizitza analogikoan.

Gurasoen kezkak.

Jaurlaritzaren azterketa horrek gurasoen alderdia ere ikertu zuen, eta gehienera kezka eragiten die seme-alabek sarean arriskuren bat topatzeak. Arriskuak saihesteko zer egin dezaketen, ordea, ez dakite. Horregatik, gurasoen %70ek Interneten arriskuak aurrez ikusi eta identifikatu ahal izateko, informazio gehiago eskatzen dute. Egun ezer gutxi egiten dute seme-alaben erabilera kontrolatzeko. Jokin Lacalle irakasleak normaltzat ditu gurasoen kezkak. «Internet zer den ez dakite, eta, jasotzen duten guztia txarra bada, normala kezkatuta egotea». Horregatik, beharrezkoa ikusten du gurasoak teknologia berrien mundura ekartzea, benetan zer diren, zertarako erabiltzen diren, eta zer abantaila dauzkaten azaltzeko.

Berria egunkaria. Testu moldatua.

Beheko zerrendan erreportajearen adierazten zaizkigun zenbait azalpen dituzu, baina zatiak nahasian daude. Lotu ezazu azalpenaren bigarren zatia dagokionarekin.

1. ZATIA

Gurasoei dagokienez, gehienak
Jokin Lacalleren ustez horrelako azterketak tentuz hartu behar dira, izan ere
Jaurlaritzak egindako azterlan honen helburua da
10 eta 12 urteko gaztetxoek %18,4k
Arriskuei aipamena eginez, norberaren identitate digitalari buruz, Lacallek dio
Arriskuei aurre egiteko gurasoen %70ek

2. ZATIA

baieztatu dute interneten ezagutu duten norbaitekin geratu direla.
gazteek nahiko garbi dutela zeinekin izaten duten harremana sarean.
horien helburu nagusia alarma soziala eragitea baita.
beren seme-alabek sarean arriskuren bat topatzeak kezkatzen ditu.
gaztetxoek teknologia berriak nola eta zertarako erabiltzen duten jakitea.
informazio gehiago eskatzen dute interneteko arriskuak identifikatu ahal izateko.

Adingabeak eta teknologia berriak II

Hona hemen lehen irakurri duzun erreportajearen zati bat. Oraingoan, bertan agertzen diren hiztegiari eta zenbait egiturari erreparatuko diezu. Osa ezazu testua agertzen zaizkizun hiru erantzunetatik egokiena aukeratuz

Teknologia berriak: abantaila ala arriskua?

Teknologia berriak eta gazteak azken urteetan maiz ikertzen ari den binomioa da, eta gai horrekin lotutako albisteak askotan kaleratzen dituzte_1_____. Gehienetan, albiste ilunak. Bada eztabaida bat_1_____: teknologia berriak gaztetxoentzat abantaila edo arriskua ote diren. Kezka eragiten dute hainbat datuk;_1_____ Jaurlaritzak kaleratu zuen azterketa batek utzitakoak: 10 eta 12 urteko gaztetxoen %18,4k baieztatu dute Interneten ezagutu duen norbaitekin geratu direla, eta horietatik_1_____ ez dio esan ezer inori; ez gurasoei ez lagunei. Gainera, hiru gaztetxotatik batek normaltzat jotzen du Interneten ezagutu duen jendeari bere datuak ematea; _1_____, elkar ezagutzeko edota bere laguna izan nahi duela erakusteko modu bat dela deritzo. Hain zuzen, gaztetxoek teknologia berriak nola eta zertarako erabiltzen dituzten jakiteko, Jaurlaritzako Osasun eta Kontsumo Sailak azterlan bat egin zuen: Adingabeak eta Teknologia Berriak. Erabilera ohitura eta arriskuen hautematea._1_____, ikasleen gehiengoak erabiltzen du Internet, eta ia %90 etxetik konektatzen dira. Internetek arriskuren bat ekar dezakeela uste dute lautik hiruk, baina, era berean, %61ek modu seguruan nabigatzen dutela diote.

Jokin Lacalle Ordiziako (Gipuzkoa) Jakintza ikastolako IKT-ko koordinatzailea da (Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologiak), eta halako azterketak_1_____ hartzeko aholkatu du. Ez du gustuko ikerketa horien «norabidea», errealtatearen alderdi bakar baten ingurukoak izaten direlako. «Alarma soziala eragitea izaten da helburu nagusia». Irakasleak argi du: Interneten erabilera arduratsuak alderdi ilunak baino askoz ere_1_____ gehiago ditu. Gakoa zentzua erabiltzea dela dio: «Benetako arriskua belaunaldi berriak Internetetik kanpo heztea da»

Aukerak

(1) komunikabideak
komunikabideek
komunikabideen bidez	(3) hain zuzen
kasurako
esaterako,	(5) izan ere
hau da
horrekin batera	(7) tentuz
era positiboan
arreta handiz
(2) bili-bolo
Pil-pilean
Bero-bero	(4) erdiek pasa
laurdenak pasatxo
laurdena pasatxok	(6) Horren arabera
Horri dagokionez
Horkoen arabera	(8) ongarri
Desabantaila
Onura

Zuzenketa-orria

Biziko al ginateke teknologia berririk gabe?

1. Kanadako familia honek aldi batez teknologia berririk gabe bizitzea erabaki du.

Zergatik hartu du erabaki hori?

✓ Konturatu direlako seme-alabek Internet eta bideo-jokoekiko erabateko dependentzia dutela.

2. Familia honek beraien etxean egingo duten “esperimentu soziologikoa” zenbat denborarako izango da?

✓ "Esperimentua" datorren urteko apirila bitartean egingo dute.

3. Enekoren ustez teknologia berriek oso zoriontasun gutxi eskaintzen digute. Eta honen arrazoa haxe da:

✓ Oraindik ez dugula ikasi teknologia berri horiek kontuz erabiltzen.

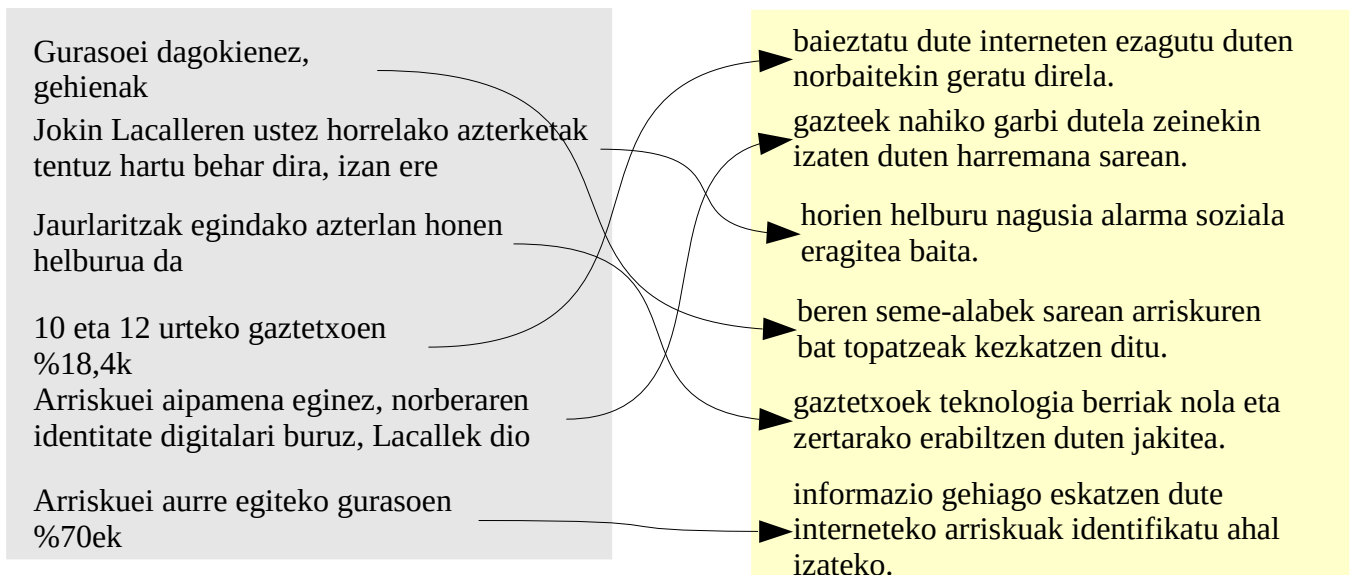
4. Whatsapp-ari buruz zer dio Iratik?

✓ Bizitza errazten badigu ere denbora guztian konektatuta ibili behar hori zama bihurtzen dela.

5. Kanadako familia horretako haurrak egunean 10 ordu igarotzen omen ditu pantaila baten aurrean. Horretaz zein komentario egiten du Enekok?

✓ Ez dela positiboa; horrek haurraren gaitasun komunikatiboari edo inteligentzia sozialari kalte egiten diolako.

Adingabeak eta teknologia berriak I

Adingabeak eta teknologia berriak II

(1) komunikabideek

(3) esaterako,

(5) izan ere

(7) tentuz

(2) Pil-pilean

(4) laurdena pasatxok

(6) Horren arabera

(8) Onura

Transkripzioa

Biziko al ginateke teknologia berririk gabe?

Manu- Biziko al ginateke teknologia berririk gabe? Kanadako familia batek erabaki du aldi batez teknologia berririk gabe bizitzea. Konturatu dira beraien seme-alabak internetera eta bideo-jokoetara erabat kateaturik, erabat lotuta bizi direla eta ondorioz, beraien kideekin harreman gutxiago dutela, ba, herriko plazara jolastera joan beharrean nahiago dute tabletarekin jolasean geratu. Dependentsia hori ikusita, gurasoek gauzak errotik moztea erabaki dute. Datorren urteko apirila bitartean esperimentu soziologikoa egingo du Kanadako familia honek, etxean bertan egingo dute. Biziko dira internetik gabe eta patrikako telefonorik gabe; 80. hamarkadako ohituretara itzuliko dira. Adibideak jarriko dizkizuet, zer egingo duten? Begira, armairutik aterako dituzte VHS zinta zaharrak. Zuk ezagutu zenituen zinta horiek, Eneko?

Eneko- Bai, bai

Manu- Erabiliko dituzte irati-kaseteak Irati.

Irati- Bai, bai.

Manu- Patrikako telefonoen orde z finkoa erabiliko dute, beno, hau nahiko erraza da. Oraindik geratzen dira etxeetan, gero eta gutxiago, baina, badaude. Ez dute on-ine ezer egingo: tramiteak egitera beraiek joango dira: udaletxera, osasun-zentroetara eta abar. Eta hau harrigarriagoa da: argazki-kamera analogikoak berreskuratuko dituzte, eta gero karreteak errebelatzera eramango.

Eneko- Zure galderari erantzunez, teknologia berririk gabe bizi al garen edo ez. Ene ustez, teknologia berriek lana aurrezten digute eta bizitza nolabait errazten digute, baina, orduan nire galdera da zergatik hain zoriontasun apurra eskaintzen diguten ez? Eta nire ustez, erantzuna nahiko erraza da: oraindik ez dugulako ikasi teknologia berriak tentuz edo begi onez erabiltzen. Honekin zer esan nahi dut? Teknologia berriak objektiboki edonorentzat lagungarriak direla, baina, teknologia berrien aplikazioak, ordea, onak zein txarrak izan daitezkeela. Adibide bat: joaten bazara Donostiako edo Gasteizko ospitale batera eta galdetzen badiozu mediku bati bizitzak salbatzeko ea 80ko hamarkada teknologia edo gaur egungoa nahiago duen, ba erantzuna erraza da ez? Baita aurkako adibidea ere: industria militarrean aplikatutako teknologia berriek min handia egin dio jendarteari.

Beraz, laburbilduz teknologia berriak, berez, ene ustez onak dira, baina teknologia horiek tentuz eta begi onez aplikatzen ikasi behar dugu.

Irati- Maixaren tesi txiki honen ondoren niri tokatzen zait esatea... Ados nago, azkenean nik uste dut problema dela ez dakigula teknologia berri horiek zuzen erabiltzen ez? edo abusatu egiten dela askotan.

Manu- Neurria galdu dugula pittin bat, ezta?

Irati- Bai, ze bizitza erraztu digute, baina, bizitza errazteaz gain, batzuetan zama ere badira. Adibidez, whatsapp-aren kasuan edo denbora guztian konektatua ibiltzeko aukera hori, eta denbora guztian zaude eskuragarri ez? Eta horrek ni behintzat estresatu egiten nau batzuetan, ez?

Irati- Hori da bai!

Manu- Etengabeko kontrola

Irati- Ematen du erantzun behar duzula, e-maila bat jaso eta bihar erantzun behar dut e-mail hori? Eta igual ez daukat gogorik edo ez dut ikusi ordenagailuan neukan posta

Eneko-Kanadako familia honena da pixka bat..

Manu- Muturrekora eramanda dago.

Eneko- Adibidez, whatsapp-a nik ez daukat. Izan nuen astebetz eta kendu nuen segituan. Baina, ez ditut VHS bideoak ikusten. Esan nahi dut..

Manu- Eta whatsapp-a zergatik kendu zenuen?

Eneko- Imajinatu, ba hori, Iratik esaten duena ez? etengabe mezuak jasotzen. Ni horrela ezin naiz bizi. Eta hombre, familia honena.. nik ulertzen dut ez dela positiboa ume batek pantaila baten aurrean egunean 10 ordu igarotzea ez? Nik uste dut trebetasun komunikatiboa edo inteligentzia soziala nonbait galtzen dela ez? 10 ordu egoten bazara pantaila baten aurrean. Horrek ere bai, orduak murrizten ere egin daitezkeela. Ez zara bueltatu behar 80. hamarkadara.